

Sfeer en karakter van bomen

Let op het karakter van bomen, de schors van de stam, groeiwijze van takken en de vorm van de bladeren. In de winter veel takken en daarna vooral veel bladeren. Breng sfeer in het landschap met zachte tonen, hooglicht en schaduw of met mooie luchten door tijdige invulling met grafietpoeder in combinatie met vlakgum. Noteer de naam van de boom, bomen of begroeiing, waar het is en de datum. Maak een foto als referentie of aantekeningen als je later thuis verder gaat tekenen.

Gewone els in het Vondelpark Amsterdam - lage zonnestand - winter 2018 - met PROGRESSO HB t/m 4B
Papier: Arches Watercolour / Gold Pressed / 185 g/m² / 26 x 36 cm / 100% cotton. Hans Homburg

Bomen zijn houtige en geduldige vaste planten met jaarlijkse bloei.
Door regelmatig te tekenen wordt het steeds makkelijker, veel plezier.

Hans

BOTANISCH KUNSTENAARS NEDERLAND

www.botanischkunstenaarsnederland.nl

MUSEUM DE ZWARTE TULP

www.museumdezwartetulp.nl

Potloodtekeningen Hans Homburg

www.inhetvondelpark.nl

Interactieve lezing bomen tekenen

In MUSEUM DE ZWARTE TULP - Heereweg 219, 2161 BG Lisse.
Tijdens de tentoonstelling BOTANICAL ART WORLDWIDE 10 mei t/m
2 september 2018 met aquarellen en tekeningen door leden van de
VERENIGING VAN BOTANISCH KUNSTENAARS NEDERLAND

Zaterdag 2 juni 2018 van 14-16 uur door Hans Homburg

Gewone vleugelnoten in het Vondelpark Amsterdam - lente 2018 - met PROGRESSO HB t/m 4B
Papier: Arches Watercolour / Gold Pressed / 185 g/m² / 26 x 36 cm / 100% cotton. Hans Homburg

Landschap, compositie en hoe teken je bomen

Bomen in hun omgeving
Het kader
Compositie
Het begin en benodigde tijd

Papier
Potloden
Hulpmiddelen
Buiten tekenen
Binnen tekenen
Tekening is klaar

Neem de tijd om naar je onderwerp te kijken
Denk aan het eindresultaat
Kies je materiaal en techniek

Potlood
gewoon grafiet - 1500 KOH-I-NOOR
vol grafiet zonder hout - PROGRESSO
klassiek grafiet - CONTÉ

Vlakgum van rubber of vinyl
Vlakstift van hout met dunne punt

De waarneming en de compositie

Bedenk welk deel je van je waarneming wilt tekenen, maak een denkbeeldig kader en let op een aantrekkelijke compositie. Een paar stappen naar links of rechts kunnen bijdragen aan een mooier resultaat. Geldt ook voor het standbunt op sta- of zithoogte. Afhankelijk van het motief kan je kiezen voor een liggend of staand formaat tekening. Gebruik het hele vel papier of maak al dan niet een denkbeeldig kader op het papier.

Tekenen

Kies voor het opzetten van een tekening potlood HB, H of 2H (standaard of hard). Teken als eerste de horizon en de horizontale lijnen, de basis van de opzet. Let op de verhoudingen in de diepte en de hoogte, in het begin nog makkelijk te corrigeren.

Let op onderwerpen die te maken hebben met perspectief, de schuine lijnen zoals een laan met bomen, dichtbij een grote boom en ver weg steeds kleiner.

Bekijk hoe het motief wordt belicht en zorg voor een logische uitvoering van hooglicht en schaduw. Belichting kan veranderen tijdens het tekenen, maak een aansprekende keus tijdens het tekenen. Groot verschil bij bewolking en daarna zon met witte wolken.

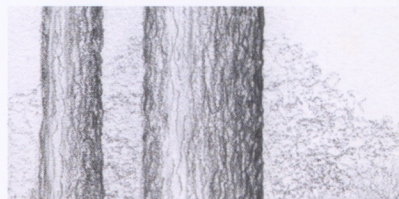
Teken het hoofdmotief, opvallende bijzaken en het silhouet van de achtergrond met hard potlood en niet te scherpe punt en zachte lijnen en kijk rustig of je tevreden bent. Nu is het nog makkelijk te corrigeren, maar gum zo min mogelijk.

Tijd om het resultaat even rustig te bekijken. Begin met de contouren van de boomstam, de dikste takken en het totaalbeeld van de boom. Let op de verhoudingen dikte stam, lengte takken en hoogte boom. Werk vanaf de onderzijde naar de eerste zijtakken en gebruik de verhoudingen en standen van takken om verder te gaan. Er is groot verschil tussen de vier jaargetijden, wel of geen bladeren of een bloeiende boom.

Toonwaarden en arcering

Voor het bepalen van de tonen grijs tint is het handig om door je oogharen te kijken. Waar zijn de donkerste delen, de middentonen en hooglichten. De verhoudingen van de verschillende onderdelen zijn soms handiger met één oog te beoordelen, vooral als deze dichtbij zijn. Gebruik testpapier om het effect van een arcering te ontdekken. Zorg ervoor dat een zeer donkere arcering nog levendig blijft en niet effen zwart wordt, denk aan reflecterend licht aan de schaduwkant om het visueel effect van een ronde boomstam te accentueren, hiernaast een voorbeeld.

Teken de stam en de takken vanuit de schaduwkant en teken een gevarieerde lijn. Vanaf de lichte kant van de stam is later de juiste dikte eenvoudiger te corrigeren, dunner of dikker in 'omvang' tekenen.

Met de juiste arcering kan de ronde boomstam of tak op het vlakke papier rond worden. Let op dat takken naar voren, opzij, over elkaar en naar achteren groeien.

Materiaal

Gebruik goed papier. Er zijn veel soorten en kwaliteiten tekenpapier. Eigenlijk is elk soort papier vanaf 80 gram geschikt om op te tekenen. De ervaring leert dat voor het buiten tekenen de vochtigheidsgraad en temperatuur invloed heeft op de eigenschap van het papier. Uitzetten, kreuken of beschadigen levert teleurstelling op, zeker groter dan A4. Gebruik tekenpapier vanaf circa 170 gram met een vlakke afwerking of enige structuur.

Techniek

Door gebruik te maken van een bepaalde techniek kan je sneller resultaat bereiken. Er zijn 2 soorten potloden. De klassieke zeshoekige of ronde houten, houtloze grafiet-potloden en de verschillende vulpotloden. Het voordeel van vulpotloden is dat de fijne punten, vanaf 0,2 mm tot 0,7 mm meestal niet 'geslepen' hoeven te worden. Daarentegen kunnen de klassieke potloden kreatiever gebruikt worden met een zeer scherpe punt tot ronde punt en zelfs een schuine beitelpunt. Om de potloodpunt effectief te gebruiken is het gebruikelijk om het potlood gedurende het tekenen iets rond te draaien zodat je een gelijkvormige punt houdt. Met een schuine beitelpunt kan je tijdens het tekenen een levendige lijn maken door het potlood te verdraaien, zijdelings te tekenen (brede lijn of vlak) of van boven naar beneden bewegen. Met de beitelpunt kan je sneller egale arceringen over een groot vlak maken.

Met een HB potlood teken je grijs tinten, wanneer je hard drukt wordt het iets donkerder. Wil je echt donkere partijen tekenen dan heb je 2B of 4B nodig en 6B wordt echt zwart. Het zachtste vulpotlood met een dikte van 0,5 mm is 2B want zacht grafiet breekt snel.

Hulpmiddelen

Enkele hulpmiddelen zijn: vlakgum, lineaal, puntenslijper, schuurblokje, kwast of vleugel om vlakgum weg te vegen, transparant papier - bescherming tekening, doekje om een geslepen punt te reinigen, crepetape om tekenpapier vast te zetten en een tekenplank.

Teken ontspannen en neem regelmatig even afstand van je tekening voor het overzicht.

KOH-I-NOOR HARDTMUTH PROGRESSO 8911/HB

